

УДК 94(477) “поч. ХХ ст.”

Ш 25

Любов ШЕПТИЦЬКА

**ПЕРШІ ПОЛІТИЧНІ КРОКИ СТЕПАНА БАРАНА
ТА ФОРМУВАННЯ ЙОГО СВІТОГЛЯДУ
ПІД ВПЛИВОМ ІВАНА ФРАНКА**

У статті аналізуються перші кроки Степана Барана у громадсько-політичному житті Галичини на початку ХХ ст. На матеріалах преси й особистих спогадах С.Барана показано його взаємини з Іваном Франком та вплив останнього на формування світогляду молодого політика. Простежуються особисті зустрічі С.Барана та І.Франка, обговорення ними різноманітних історичних тем, проблем тогочасного політичного життя краю: також подано факт складання заповіту І.Франка адвокатом С.Бараном.

Ключові слова: С.Баран, І.Франко, Галичина, “Академічна громада”, виборча кампанія, віче, заповіт.

Постать Степана Барана, донедавна майже забута, сьогодні привертає увагу широкої дослідницької аудиторії. Політичний діяч, публіцист, правник Степан Баран був непересічною особистістю. Відомий політик і громадський діяч Мілена Рудницька наголошувала, що життєвий шлях Степана Барана “так тісно пов’язаний з історією боротьби українського народу в Галичині в першій половині ХХ століття, – а історичний шлях Галицької України у цьому періоді, її розвиток, її змагання впродовж кількох десятиліть так сильно позначені печаттю його духа, збагачені його творчою ініціативою, його невсипущою працею, що годі розглядати одне без зв’язку з другим...” [4, 336 – 337].

В українській історичній науці постать Степана Барана згадується фрагментально, зокрема, можна назвати статті М.Рудницької [4] та А.Качора [9], які свого часу мали можливість працювати зі Степаном Бараном. Серед сучасних

© Шептицька Любов, 2010

істориків варто виділити В.Расевича [10], І.Патера [11], Ю.Шаповала [12], які, вивчаючи ті чи інші проблеми української історії першої половини ХХ ст., згадують про С.Барана і зовсім не торкаються проблеми цієї статті – дослідити особисте знайомство двох громадсько-політичних діячів Галичини першої половини ХХ ст. та з'ясувати, наскільки авторитет великого Каменяря вплинув на формування світогляду С.Барана.

Степан Баран народився 25 січня 1879 р. у містечку Крукеничі Мостиського повіту. У 1890-х роках С.Баран навчався в державній класичній гімназії з польською мовою навчання у Самборі – єдиній польській гімназії в Галичині, яка мала тоді абсолютну українську більшість серед учнів, а половину вчительського колективу становили українці. Українська мова була обов'язковим предметом навчання в кожному класі. Вона була панівною серед учнів. За словами С. Барана, саме українські учні творили гімназійну духовну еліту. Вони утворили гурток, що цікавився суспільно-громадською проблематикою. На квартирі, де проживав С.Баран із гімназійними товаришами, передплачували “Діло” на адресу господині. Отримували вони також львівські часописи “Зоря”, “Жите і слово”, “Правда”. Зокрема, зі “Зорі” і “Правди” вони вчитували літературну частину. “Правда” О.Барвінського не була дуже цікава йому, оскільки замовчувала польсько-українські взаємини й була далека, за словами С.Барана, “від повчасних суспільно-політичних ідей”. Найцікавішим було “Жите і слово” І.Франка з різномірною тематикою, яке переходило з рук в руки і пильно вчитувалося, залишаючи в гімназистів “відповідні тривкі сліди”. Наприкінці 1897 р. “Зоря” і “Жите і слово” перестали виходити, і з початком 1898 р. у Львові появився “Літературно-науковий вістник” з багатою і цікавою тематикою. Одним із головних редакторів цього на європейський зразок видаваного журналу був Іван Франко. Його твори, що до того часу виходили друком, гімназійний гурток мав у цілості, зачитувався ними. На С.Барана і його гімназійних товаришів І.Франко справляв враження духовного велетня, його вплив на формування світогляду був безперечний. З цього Самбірського гімназійного гуртка вийшли С.Томашівський – історик, політичний діяч, професор Краківського університету; Р.Сембратович – відомий український

журналіст, редактор “Ruthenische Revue” у Відні; о. Юрій Кміт – письменник.

За словами С.Барана, тодішні польські гімназії давали найчілльніший український актив молоді, що займала пізніше керівні позиції у студентському русі [1, 442].

Виборчі кампанії 1890-х рр. до австрійського парламенту і Галицького крайового сейму підсилювали зацікавлення гімназійної молоді проблемами політичного життя краю. С. Баран уважно слідкував за перипетіями виборчої боротьби до Державної ради 1897 р. Саме тоді австрійський парламент ухвалив додаток до закону про вибори, створивши п’яту виборчу курію для безмаєтних громадян. На цю курію призначено сімдесят п’ять послів, яких мали вибрати всі повнолітні громадяни. Зацікавлення С.Барана підсилювало те, що в окрузі Перемишль – Мостиська – Добромиль кандидував І.Франко. Його ім’я було популярне серед українського селянства, яке вважало Франка за свого духовного провідника і раде було бачити його в лавах своїх політичних обранців на посаді посла австрійського парламенту [2, 1897, 14 березня].

С.Баран, будучи учнем вищих гімназійних класів, читаючи постійно “Діло”, “Батьківщину” (від 1897 р. – “Свободу”), радикальний “Громадський голос”, цікавився виборчою акцією І.Франка. У виборчій кампанії брав участь батько С. Барана, який особисто був знайомий з ним. І.Франко часто приїжджав на віча до Мостиськ, що відбувалися у т.зв. червоній корчмі на Закостеллі з великим заїздом для возів. У цих вічах брали участь не лише українські селяни, а й люди із польських сіл, що ставилися до І.Франка з великою довірою і всіма силами підтримували його кандидатуру. Однак за існуючої виборчої системи і практики майже неможливо було незалежному опозиційному кандидатові стати послом. Проте І.Франко отримав поважну кількість голосів – понад 40%, що було його чималою моральною перемогою.

У своїх спогадах, характеризуючи цю виборчу кампанію, С.Баран окремо виділив свій рідний Мостиський повіт із чималою кількістю суто польських сіл, “так званих латинників, тобто людей римо-католицького обряду з виключною українською розговорною мовою, з українськими звичаями і чисто українським побутом”. І.Франко отримав велику перевагу

голосів, на відміну від Перемиського (який здобув лише половину голосів) і Добромільського (що мав лише кільканадцять голосів). Із розповідей батька С.Баран дізнався, що з сумом виборці сприйняли вістку про поразку їхнього кандидата.

На С.Барана та місцевих селян велике враження справляли “вічеві промови І.Франка, який говорив спокійно, речево, наче батько до рідних дітей. Зміст його промови залишався незатертий у пам’яті слухачів” [1, 442]. У влаштуванні віч і загалом у проведенні української політичної акції організаційну роль відіграла адвокатська канцелярія д-ра Корнера, єврея, який був щирим прихильником українського відродження. До І.Франка, якого знав особисто, ставився з великою пошаною. З оповідань свого батька С. Баран дізнався, що саме ця адвокатська канцелярія, в якій канцелярійний персонал складався з українців, творила перший осередок національної організації в повіті. І. Франко після закінчення віча, маючи якихось дві години часу або й більше до від’їзду поїзда, запрошував невеличкий гурток відомих у повіті господарів до окремої кімнати в корчмі, де “при шклянці меду проводив з ними гутірку на громадські теми”. У цьому гуртку був батько С.Барана, гордий з цього ближчого знайомства з І.Франком.

Після Самбора С. Баран продовжив своє навчання у Перемиській та Львівській академічній гімназіях. В останній він склав матуру у 1902 р. Влиття в національний рух нового покоління молоді – учнів старших класів гімназій та студентів – надало нового імпульсу політичним змаганням українців.

Після переїзду до Львова С. Баран став членом “Молодої України”. До числа її засновників, перших організаторів та ідейних провідників належали Є.Косевич, Л.Цегельський, Т.Мелень, О.Грабовський, С.Горук, М.Галушинський, А.Крушельницький, В.Темницький, Л.Ганкевич та ін. За словами С.Ріпецького, “була це високодейна, характерна громада, що мала в своїм середовищі багато людей великого інтелекту, високоосвічених у всіх галузях людського знання, а зокрема основно ознайомлених із сучасними світовими суспільними рухами та поступовими теоріями й умовними течіями” [8, 7].

Ще навчаючись у гімназіях, С.Баран дізнався про діяльність “Академічної громади”, створеної 26 січня 1896 р. після об’єднання студентських товариств “Академічне братство” і “Ватра”. На перших установчих загальних зборах М.Грушевський чітко визначив мету і завдання новоутвореного товариства: “Ще найважливіше є спільна мета для всіх: приготувати себе якнайліпше до цієї служби народної – виробити собі міцні підвалини моральні, згуртувати в собі волю, розвинути енергію, здобути якнайширшу освіту, щоби з своїми ідеалами правди і добра в обставинах життя як найліпше зорієнтуватися. В цьому мета всякого академічного товариства – помагати в тім приготуванню цьому товариству, поставити високий рівень моральний та культурний і вести до нього, а такому, слабому і з громадського й культурного і матеріального погляду народові, як ми, власне треба як найбільше загартованої морально, високо освіченої інтелігенції. В тім лиш надія на подвиження народу, на поступ, на побіду над невідродними обставинами. А дорога до того – праця, неустанна, невсипуща праця коло свого морального й розумового усвершення” [6, 75].

У 1902 р. С.Баран став студентом права Львівського університету. Тоді серед українського студентства, що гуртувалося в товаристві “Академічна громада”, вкорінювалася українська соборно-державницька ідея, яку в 1895 р. висунув і узасаднив Ю.Бачинський у своїй книжці “Україна ірредента”. С.Баран став одним із перших пропагандистів цієї великої ідеї [1, арк. 34].

Студентська молодь, у т.ч. й “Академічна громада”, одним із першорядних завдань ставила боротьбу за український університет. Ця справа стала консолідуючим чинником не тільки студентства, а й усього українства краю. Побратим С.Барана – О.Назарук – пізніше писав, що “найгарячішим” періодом життя української академічної молоді були роки діяльності “Академічної громади”. Саме тоді “наша молодіж видала більшу масу енергії, чим в усіх попередніх періодах разом” [5, 14].

Відправним моментом у змаганнях галицьких українців за власний університет слід вважати 1899 р. На цей час ідея організації української вищої школи у Галичині вже набула суспільного резонансу, була значною мірою обґрунтована теоретично й навіть подана у 1898 р. урядові в кількох

меморандумах НТШ, “Просвіти”, Народної Ради, а також як депутатський запит Д.Танячкевича у віденському парламенті 20 грудня 1898 р. По-справжньому загальнонаціональної ваги університетська справа почала набувати внаслідок виходу на арену політичної боротьби української академічної молоді.

Після затвердження намісництвом статуту 7 листопада 1902 р. відновила свою діяльність “Академічна громада”, двічі її головою обирали С.Барана [3, 1902, вип. 4, с. 139 – 140]. Також відновилася діяльність “Наукового кружка”. Саме на одному із його засідань у 1902 – 1903 навч. році зимового семестру відбулася перша особиста зустріч С.Барана з І.Франком. На цьому засіданні (у приміщенні українського студентського товариства “Академічна громада” у Львові) один зі студентів виступив із доповіддю про повстання 1648 р. під проводом Б.Хмельницького. Доброю традицією товариства стали запрошення І.Франка на найважливіші доповіді, зокрема з тематикою з літератури, історії, соціології, політики. Взаємини І.Франка з активом молоді на зламі двох століть були живі й безпосередні, що уможливило йому і особистий вплив на формування загального світогляду і національно-політичної ідеології студентів. До реферату і промов окремих дискусантів він прислухався уважно і брав слово наприкінці дискусії. Згадуючи участь І.Франка у студентських наукових дискусіях, С.Баран наголошував: “Говорив спокійно, зрівноважено і без тіні пафосу. Старався при цьому підкреслити дотичні місця реферату та вказував на його недоліки. Метою його промови було не знеохочувати референта до дальших виступів, навпаки – до них заохочувати та поширювати і поглиблювати знання, причому подавав і відповідну літературу. Те саме стосувалося і замітніших виступів окремих дискусантів. Промова Франка була не лише спростуванням і доповненням виголошеного реферату на подану референтом тему, а властивим ядерним рефератом і цікавою повчальною лекцією для слухачів.” Тут Франко виявляв величезний виховний хист, і не раз доводилося чути між студентами жаль, що Франкові не судилося зайняти університетську кафедру” [1, 444].

С.Баран знав причини, як і більшість студентів, чому після смерті професора О.Огоновського І.Франко не здобув у 1890-х роках кафедри української мови і літератури у Львівському університеті, яку дістав молодий доктор Олександр Колесса. На

противагу до останнього, що намагався виявити благодатний вплив Міцкевича на Шевченка, І.Франко у 1897 р. написав простору статтю “Der Dichter des Verrates” (“Поет зради”), яку опублікував у поширеному впливовому віденському тижневику “Die Zeit”. За тему своєї статті Франко взяв “Конрада Валенрода” – відому поему Адама Міцкевича з вихваланням зради, що й одержала назву валенродизму. У цій статті І.Франко виявив шкідливий, з морального боку, вплив валендоризму на читачів, а далі – й на суспільство. Ця стаття наробила багато галасу в польському суспільстві, у пресі на І.Франка велася нещадна атака.

На згаданому засіданні в “Академічній громаді”, присвяченому темі всенародного повстання 1648 р., доповідач присвятив замало уваги економічній і соціальній сторінці українського життя в Польщі першої половини XVII ст., зосередившись ширше на релігійному і національному чинниках. У дискусії взяв слово С.Баран, який, вказавши на цей недолік, намагався заповнити прогалину. У своїй промові він зауважив, що масовий народний селянський рух за часів Хмельниччини мав свою головну основу у щораз більшому закріпаченні селян. Вони сподівалися, що при всенародному повстанні проти Польщі зможуть скинути з себе кріпацьке ярмо і зажити як вільні хлібороби. Очевидно, і релігійний та національний гніт українців мав свою визначну роль у всенародному рушенні 1648 р., але це стосувалося більше української шляхти, що залишалася ще в українському національному таборі, до нього повернулася та пристала, а далі це стосувалося й козацтва та міщанства. На думку С.Барана, якраз ці верстви були безпосередніми носіями української церковної і національно-політичної ідеї в час Хмельниччини. Останнім із промовців виступив І.Франко, який визнав слушність зауваг С.Барана до реферату. Після закінчення зібрання коли референт і диспутанти оточили І.Франка і дякували йому за його промову, І.Франко дізнався, що С.Баран – родом із Крукенич, а його батько – Іван Баран, який допомагав у його виборчій кампанії.

Зустрічі І.Франка і С.Барана стали частішими і систематичними після цього засідання. Під час першого візиту студента до помешкання І.Франка останній розпитував про

навчання. “Хатня обстава в просторій і ясній кімнаті Франка була проста, а навіть убога. Посередині кімнати – великий довгий стіл, на ньому купа книжок, дві чи три великі шафи з книжками і стоси книжок попід стінами, складених просто на долівку. Два-три дерев’яні крісла біля стола доповнювали умеблювання кімнати”, – так С.Баран описував робочий кабінет І.Франка. На питання про плани на майбутнє С.Баран відповів, що студіює право і після закінчення студій, здачі правничих державних іспитів, осягнення ступеня доктора права і після відбуття обов’язкової семилітньої практики в суді й адвокатській канцелярії та складанні адвокатського іспиту він хотів би працювати як адвокат. С.Баран вважав, що на незалежній посаді адвоката матиме змогу розгорнути “широку працю для народу”. На свій прожиток заробляв сам, водночас усвідомлював, що шлях до власної адвокатської канцелярії не так легко перейти [1, 445].

І.Франко уважно прислухався до цієї своєрідної сповіді С.Барана і до його планів на майбутнє, схвалив вибір, наголосивши, що в Галичині ідейний український адвокат “міг віддати безпосередньо найбільше прислуг своєму народу, зокрема безпомічному селянству, яке на кожному кроці потребувало правної допомоги і захисту”. Він знав це і з власної практики громадського діяча, який сам вийшов із села і у своїй громадсько-політичній праці стикався з селянами. Такого українського ідейного адвоката, щирого дорадника й обранця українських селян І.Франко змалював в одному зі своїх романів в особі молодого адвоката д-ра Рафаловича.

Ведучи далі розмову, С.Баран сказав, що його цікавить історія, суспільна економія, соціологія і політичні рухи та загалом суспільно-політичні явища в житті людської спільноти. Знання цих ділянок, хоч би й енциклопедичне, на його думку, мало пригодитися в майбутній громадській праці. Студент також розповів, що суспільно-політичними явищами і подіями цікавилася передова українська молодь. Наприкінці зустрічі І.Франко подав ще кілька своїх зауважень і коротких запитань, після чого закінчилася їхня перша півторагодинна розмова у помешканні І.Франка.

Восени 1902 р., після того, коли сецепісти повернулися до Львівського університету, відновилося видавництво місячника

“Молода Україна”. С.Баран увійшов до редакційної колегії, особовий склад якої часто змінювався (нормальна практика у студентських організаціях із плинним завжди складом членства). І.Франко цікавився появою і змістом цього журналу, в розмовах з С.Бараном порушував тематику деяких статей, друківаних у “Молодій Україні”. “Критика була дуже оглядна, це були тільки наче завваги досвідченого і доброзичливого товариша, що і як треба писати, – згадував С.Баран. – При цьому заохочував молодь до подальших пильних студій, щоби вона збагачувала свою скарбницю знання, з якої опісля зможе користати в житті [1, 447].

У квартирі І.Франка С.Баран був кілька разів щороку до 1906 р. і то лише тоді, коли перший при нагоді його запрошував. Найчастіше предметом їхніх розмов були національно-політичні справи і суспільне життя студентства (літературно-мистецької тематики в цих розмовах не порушувано, оскільки С.Баран у цій ділянці “мало визнавався”). Це був період найбільшого організаційного росту і розбудови національного життя в Галичині у всіх його ділянках. З другого боку, на цей час припадав початок систематичної польсько-української боротьби в Галичині, що знаходила свій відголос і в стінах Львівського університету. На польській політичній арені в Галичині з’явилася нова польська політична партія – народно-демократична, популярно звана випольською, що незабаром стала панівною серед польської інтелігенції в Галичині, передусім – серед професури і студентства Львівського університету. Ця партія ставилася вкрай вороже до вимог українців, проте прихильно – до москвофільського руху. Проблема польсько-українських взаємин була також серед тем розмов С.Барана та І.Франка, зокрема часто йшлося про потребу заснування у Львові окремого державного університету з українською мовою навчання. І.Франко, зі слів С.Барана, був радий, що українці нарешті зуміли зорганізувати цю боротьбу і ведуть її планово й систематично. Він звертав увагу на польський шовінізм, жертвою якого став сам, але не радив українській молоді наслідувати його, адже цей шовінізм позбавлений будь-яких моральних і етичних основ. Слепе наслідування всякого польського шовінізму, на думку І.Франка, могло завдати українському рухові великої шкоди.

На зустрічах обговорювалася також єврейська проблема, яка в Галичині мала більше соціально-економічне зафарблення в українсько-єврейських взаєминах. На думку І. Франка, українська соціально-економічна емансипація “вдарить з господарського погляду і по жидах. Цього годі оминуті, бо ми мусимо усамостійнюватися від теперішньої залежності від жидів на господарському секторі” [1, 448]. І. Франко завжди виразно остерігав від антисемітизму. В одній із розмов з С. Бараном І. Франко констатував позитивне ставлення австрійських українців до соціалістичного руху і щиро вітав пропозицію українського посла Юліана Романчука в австрійському парламенті визнати євреїв за окрему націю з усіма наслідками, що випливали з 19 статті австрійського державного основного закону від 21 грудня 1867 р. про зрівняння в публічному житті всіх австрійських народів і забезпечення їм вільного національного розвитку. Хоча ця пропозиція Ю. Романчука в парламенті не пройшла, але І. Франко у розмові з С. Бараном назвав цей факт таким, що українці перші в Європі стали на захист єврейських національних прав.

Змальовуючи І. Франка на тлі його епохи, С. Баран вже після Другої світової війни наголошував: “Франко з універсальною гуманістичною освітою, поет, письменник, учений, критик і публіцист, а при тому і невтомний громадський діяч, бажав освіти і добра для свого народу. Він був справжнім каменярем, що лупав скалу темряви й мостив шлях, щоб, пробивши цю скалу, вийти в новий, ясний світ. Розпорощення праці на різні ділянки і брак зосередження духовної творчості на одній відчував Франко. Але він не міг робити інакше, коли в тодішній нашій мізерній дійсності всюди було потрібно національних робітників, а їх майже не було. Діапазон між натхненним провідником, пророком, що ним був Франко, і щоденним чорним робітником у повсякденному житті – надто великий” [1, 442].

Взаємини С. Барана та І. Франка перервалися 1906 р. С. Баран закінчив Львівський університет, успішно склавши правничі державні іспити, і перейшов як кандидат адвокатури на адвокатську практику, яку відбував частково поза Львовом. Після однорічного стажування у крайовому суді, 9 березня 1909 року С. Баран став доктором права. Паралельно з навчанням

на правничому факультеті він студіював на філософському факультеті Львівського університету.

С.Баран як правник виконав ще одну історичну справу – написав останній заповіт І.Франка. Як відомо, І.Франко тяжко захворів 1907 р. і ця недуга його фізично і духовно виснажила. Стан здоров'я письменника помітно погіршувався, а з початком 1916 р. лікарі звернули на це увагу судовому кураторові й опікунові родини І.Франка – К.Бандрівському. Останній запропонував С.Барану, який знав І.Франка особисто, часто відвідував його і мав у І.Франка “добру опінію”, відповідно підготувати написання заповіту. С.Баран це доручення виконав у середині березня 1916 р. у стрілецькому притулку в дяківській бурсі у Львові, де І.Франко лежав хворий під опікою Українських Січових Стрільців.

Особисте знайомство з І.Франком було тим чинником, що викликав у С.Барана велике зацікавлення суспільно-політичним життям, справило неабиякий вплив на формування свідомості молодого політика, дало змогу йому визначитися у своїх поглядах, брати активну участь у студентському русі, боротьбі за український університет, організовувати вічеві акції української молоді.

Перспективним напрямом дослідження теми є пошук і вивчення епістолярної спадщини С.Барана.

Джерела та література

І. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (ЦДІАУЛ). – Ф. 682. – Оп. 1. – Спр. 30.

1. Баран С. З моїх спогадів про Івана Франка / С.Баран // Спогади про Івана Франка. – Львів : Каменяр, 1997.– С. 440 – 453.

2. Діло. – Львів. – 1900 – 1939.

3. Молода Україна. – 1901 – 1903.

4. Рудницька М. Степан Баран на тлі своєї епохи / М.Рудницька // Мілена Рудницька. Статті, листи, документи [Упор. М. Дядюк]. – Львів, 1998. – 844 с.

5. Назарук О. До історії революційного часу на Україні: українські політичні партії, їх союзи і теорії / О.Назарук. – Вінніпег, 1924. – 212 с.

6. Ковалюк Р. Український студентський рух на західних землях XIX – XX ст. / Р.Ковалюк. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2001. – 420 с.

7. Кугутяк М.В. Проблема українського університету в суспільно-політичному русі Східної Галичини (1848 – 1918) / М.Кугутяк // Науковий збірник Українського Вільного університету. Матеріали конференції “Український Вільний Університет з минулого в майбутнє”. – Мюнхен – Львів, 1993. – С. 18 – 19.

8. Ріпецький С. Українське січове стрілецтво / С.Ріпецький – Львів : НТШ, 1995. – 426 с.

9. Качор А. Д-р Степан Баран /А.Качор // Передвісники і творці Листопадового зриву. Західноукраїнські громадські і політичні діячі. – Вінніпег : Тризуб, 1965. – С. 181 – 192.

10. Расевич В. Діяльність українських політичних організацій у Відні під час Першої світової війни / В.Расевич // Вісник Львівського університету. – 1999. – Вип. 34. – С. 317 – 330. (Серія “історична”).

11. Патер І. Союз визволення України: проблеми державності і соборності / І.Патер – Львів : Інститут українознавства, 2000. – 345 с.

12. Шаповал Ю.Г. “Діло” (1880 – 1939): Поступ української суспільної думки / Ю.Шаповал. – Львів, 1999. – 383 с.

Шептицкая Любовь. Первые политические шаги Степана Барана и формирование его мировоззрения под влиянием Ивана Франко. В статье анализируются первые шаги Степана Барана в общественно-политической жизни Галичины в начале XX в. На материалах прессы и личных воспоминаний С.Барана показаны его взаимоотношения с Иваном Франко и влияние последнего на формирование мировоззрения молодого политика. Прослеживаются личные встречи И.Франко и С.Барана, обсуждение ими разнообразных исторических тем, проблем тогдашней политической жизни края; представлен также факт составления завещания И.Франко юристом и адвокатом С.Бараном.

Ключевые слова: С.Баран, И.Франко, Галиция, “Академическая громада”, избирательная кампания, вече, завещание.

Sheptytska Lyubov. Stepan Baran's first political steps and his views formation under the influence of Ivan Franko's creative work. Stepan Baran's first steps in the Galicia's social and political life at the beginning of the 20th century have been analyzed

in the article. In the press it was reported about Stepan Baran's mutual relationships with Ivan Franko and his influence on the young politician views formation. Stepan Baran's and Ivan Franko's private meetings, their discussion on different historical themes, problems of the regional political life of that time have been analyzed. The facts of making Ivan Franko's will by the lawyer Stepan Baran have been shown.

Key words: Stepan Baran, Ivan Franko, election campaign, public meeting (viche), "Academic Society", testament.